Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (sedmo vijeće)

4. srpnja 2024.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sporazum o pridruživanju EEZ – Turska – Odluka br. 1/80 – Članak 13. – Klauzula o mirovanju (*standstill*) – Područje primjene – Pojam ‚novo ograničenje' – Nacionalni propis kojim se uvode stroži uvjeti za dobivanje dozvole stalnog boravka"

U predmetu C-375/23 [Meislev][i],

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Højesteret (Vrhovni sud, Danska), odlukom od 6. lipnja 2023., koju je Sud zaprimio 13. lipnja 2023., u postupku

EN

protiv

Udlændingenævnet,

SUD (sedmo vijeće),

u sastavu: F. Biltgen (izvjestitelj), predsjednik vijeća, N. Wahl i J. Passer, suci,

nezavisni odvjetnik: N. Emiliou,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za osobu EN, C. Friis Bach Ryhl i T. Ryhl, *advokater*,

– za dansku vladu, J. F. Kronborg i C. Maertens, u svojstvu agenata, uz asistenciju R. Holdgaarda, *advokat*,

– za Europsku komisiju, O. Glinicka, B.-R. Killmann i C. Vang, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: danski

[i] Naziv ovog predmeta je izmišljen. On ne odgovara stvarnom imenu nijedne stranke u postupku.

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 13. Odluke br. 1/80 Vijeća za pridruživanje od 19. rujna 1980. o razvoju pridruživanja između Europske ekonomske zajednice i Turske (u daljnjem tekstu: Odluka br. 1/80).

2 Zahtjev je podnesen u okviru spora između osobe EN, turskog državljanina, i Udlændingenævneta (Odbor za žalbe u području imigracije, Danska) povodom odbijanja potonjeg odbora da odobri zahtjev osobe EN za izdavanje dozvole stalnog boravka u Danskoj.

Pravni okvir

Pravo Unije

Sporazum o pridruživanju

3 Iz članka 2. Sporazuma o pridruživanju između Europske ekonomske zajednice i Turske, koji su 12. rujna 1963. u Ankari potpisale Republika Turska, s jedne strane, i države članice EEZ-a i Zajednice, s druge strane, te koji je zaključen, odobren i potvrđen u ime Zajednice Odlukom Vijeća 64/732/EEZ od 23. prosinca 1963. (SL 1964., 217, str. 3685.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 115., str. 3.) (u daljnjem tekstu: Sporazum o pridruživanju), proizlazi da je njegov cilj promicati trajno i uravnoteženo jačanje trgovinskih i gospodarskih odnosa među ugovornim strankama, uzimajući u cijelosti u obzir potrebu da se osigura ubrzani razvoj gospodarstva Turske i poveća stopa zaposlenosti i životni uvjeti turskog naroda.

4 U tu svrhu Sporazum o pridruživanju sadržava pripremnu fazu, koja Republici Turskoj omogućava da ojača svoje gospodarstvo uz pomoć Zajednice (članak 3.), prijelaznu fazu, tijekom koje ugovorne stranke osiguravaju postupnu uspostavu carinske unije i približavanje ekonomskih politika (članak 4.), i konačnu fazu, koja se temelji na carinskoj uniji i podrazumijeva jačanje koordinacije ekonomskih politika ugovornih stranaka (članak 5.).

5 Člankom 6. Sporazuma o pridruživanju predviđa se:

„Kako bi se osigurala primjena i postupni razvoj režima pridruživanja, ugovorne se stranke sastaju u okviru Vijeća za pridruživanje koje djeluje unutar ograničenja koja su mu dodijeljena [S]porazumom [o pridruživanju].”

6 U skladu s člankom 8. Sporazuma o pridruživanju, koji se nalazi u njegovoj glavi II., naslovljenoj „Provedba prijelazne faze”:

„Radi ostvarivanja ciljeva navedenih u članku 4., Vijeće za pridruživanje prije početka prijelazne faze i u skladu s postupkom predviđenim u prvom članku privremenog protokola utvrđuje uvjete, načine i ritam provedbe odredaba koje se odnose na područja predviđena [Ugovorom o EZ-u] koja će se morati uzeti u obzir, a posebno ona utvrđena u ovoj glavi, kao i svaku zaštitnu klauzulu koja bi se mogla pokazati korisnom.”

7 Članak 9. Sporazuma o pridruživanju glasi:

„Ugovorne stranke prepoznaju da je u području primjene Sporazuma, ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje bi mogle biti utvrđene u skladu s člankom 8., svaka diskriminacija na nacionalnoj osnovi zabranjena u skladu s načelom navedenim u članku 7. Ugovora o osnivanju Zajednice."

8 Članak 12. Sporazuma o pridruživanju, koji se nalazi u poglavlju 3., naslovljenom „Ostale odredbe gospodarske naravi", u njegovoj glavi II., predviđa:

„Ugovorne stranke sporazumne su da će se voditi člancima [45., 46. i 47. UFEU-a] kako bi postupno ostvarile slobodno kretanje radnika među njima."

Dodatni protokol

9 Dodatni protokol, potpisan 23. studenoga 1970. u Bruxellesu, a u ime Zajednice sklopljen, odobren i potvrđen Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2760/72 od 19. prosinca 1972. (SL 1972., L 293, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 54., str. 3.; u daljnjem tekstu: Dodatni protokol), koji, u skladu sa svojim člankom 62., čini sastavni dio Sporazuma o pridruživanju, u članku 1. utvrđuje „uvjete, načine i vremenski okvir za provedbu prijelaznog razdoblja iz članka 4. [tog sporazuma]".

10 Dodatni protokol sadržava glavu II. naslovljenu „Kretanje osoba i usluga", čije se poglavlje I. odnosi na „[r]adni[ke]", dok je poglavlje II. naslovljeno „Pravo poslovnog nastana, usluge i promet".

11 Članak 41. Dodatnog protokola, koji se nalazi u tom poglavlju II., glasi kako slijedi:

„1. Ugovorne stranke među sobom ne uvode nikakva nova ograničenja u pogledu slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga.

2. Vijeće za pridruživanje, u skladu s načelima utvrđenima u člancima 13. i 14. Sporazuma o pridruživanju, određuje vremenski raspored i pravila prema kojima ugovorne stranke postupno među sobom ukidaju ograničenja u području slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga.

[…]"

Odluka br. 1/80

12 Kao što to proizlazi iz njezine treće uvodne izjave, Odluka br. 1/80 ima za cilj u socijalnom području poboljšati uređenje koje se primjenjuje na turske radnike i članove njihovih obitelji u odnosu na uređenje uspostavljeno Odlukom br. 2/76 Vijeća za pridruživanje od 20. rujna 1976.

13 Poglavlje II. Odluke br. 1/80, naslovljeno „Socijalne odredbe", sadržava odjeljak 1., naslovljen „Pitanja koja se odnose na zapošljavanje i slobodno kretanje radnika", u kojem se nalaze članci 6. do 16. te odluke.

14 Člankom 6. Odluke 1/80 propisuje se:

„1. Podložno odredbama članka 7. o slobodnom pristupu zaposlenju članova njegove obitelji, turski radnik koji je uključen u redovno tržište rada države članice:

– ima u toj državi članici pravo, nakon godinu dana zakonitog zaposlenja, na produljenje svoje radne dozvole kod istog poslodavca ako ga taj može zaposliti;

– ima u toj državi članici pravo, nakon tri godine zakonitog zaposlenja, uz iznimku prvenstva koje imaju radnici iz država članica Zajednice, prijaviti se na natječaj za zaposlenje u istom zanimanju, koji je objavljen pod redovitim uvjetima i prijavljen službi za zapošljavanje te države članice, kod poslodavca po vlastitom izboru;

– ima u toj državi članici, nakon četiri godine zakonitog zaposlenja, slobodan pristup bilo kojem plaćenom zanimanju po vlastitom izboru.

[…]

3. Načini primjene stavaka 1. i 2. utvrdit će se nacionalnim propisima.” [neslužbeni prijevod]

15 Članak 13. Odluke br. 1/80 glasi:

„Države članice Zajednice i Turska ne smiju uvoditi nova ograničenja kad je riječ o uvjetima pristupa zaposlenju radnika i članova njihovih obitelji koji na njihovu državnom području imaju zakonit boravak i zaposlenje.” [neslužbeni prijevod]

16 U skladu s člankom 16. Odluke br. 1/80, odredbe odjeljka 1. njezina poglavlja II. primjenjuju se od 1. prosinca 1980.

Dansko pravo

17 Članak 11. udlændingelovena (Zakon o strancima), u verziji koja se primjenjuje na činjenice u glavnom postupku i koja proizlazi iz Odluke o kodifikaciji br. 412 od 9. svibnja 2016. i njegovih kasnijih izmjena (u daljnjem tekstu: Zakon o strancima), glasio je kako slijedi:

„1. Dozvola boravka u skladu s člancima 7. do 9.f, 9.i do 9.n ili 9.p odobrava se s mogućnošću stalnog boravka ili s ciljem privremenog boravka u Danskoj. Dozvola boravka može biti vremenski ograničena.

[…]

3. Osim ako je potrebno povući dozvolu boravka u skladu s člankom 19., stranac koji ima 18 godina ili više može podnijeti zahtjev i dobiti dozvolu stalnog boravka pod sljedećim uvjetima:

1. Podložno stavku 7., stranac mora zakonito boraviti u Danskoj najmanje šest godina, osim u slučajevima predviđenima u stavcima 5. i 6., te mora tijekom cijelog tog razdoblja imati dozvolu boravka izdanu na temelju članaka 7. do 9.f, članaka 9.i do 9.n ili članka 9.p. […]

[…]

8. Stranac mora raditi kao zaposlena osoba u punom radnom vremenu ili biti samozaposlen (vidjeti stavak 8.) najmanje dvije godine i šest mjeseci tijekom tri godine koje prethode izdavanju dozvole stalnog boravka.

[…]

5. Osim ako je potrebno povući dozvolu boravka u skladu s člankom 19., dozvola stalnog boravka može se izdati na zahtjev strancu koji ima 18 ili više godina i koji je zakonito boravio u Danskoj najmanje četiri godine i koji je tijekom cijelog tog razdoblja imao pravo na dozvolu boravka u skladu s člancima 7. do 9.f, člancima 9.i do 9.n ili člankom 9.p, ako ispunjava uvjete iz stavka 3. točaka 2. do 9. i stavka 4. […]

[…]

16. Čak i ako nisu ispunjeni uvjeti iz stavka 3. točaka 4. do 9. ili stavka 4. točaka 1. do 4., dozvola stalnog boravka može se izdati strancu koji ima više od 18 godina ako se ispunjenje tih uvjeta ne može zahtijevati u skladu s međunarodnim obvezama Danske, uključujući [Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom, odobrenu u ime Europske zajednice Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. (SL 2010., L 23, str. 35.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 11., svezak 66., str. 55.)].”

Glavni postupak i prethodna pitanja

18 Tužitelju u glavnom postupku, turskom državljaninu, 24. svibnja 2013. izdana je privremena dozvola boravka u Danskoj na temelju njegova braka s danskom državljankom koja boravi na danskom državnom području, koja je odlukom Udlændingestyrelsena (Ured za migracije, Danska) od 15. listopada 2020. produljena do 15. listopada 2026.

19 Tužitelj u glavnom postupku, koji je imao status radnika u Danskoj i na temelju toga bio obuhvaćen područjem primjene Sporazuma o pridruživanju i Odluke br. 1/80, podnio je 27. ožujka 2017. Uredu za migracije zahtjev za dozvolu stalnog boravka u Danskoj.

20 Odlukom od 10. studenoga 2017. Ured za migracije odbio je taj zahtjev uz obrazloženje da tužitelj u glavnom postupku nije ispunjavao uvjet zakonitog boravka u Danskoj tijekom neprekinutog razdoblja od najmanje šest godina, naveden u članku 11. stavku 3. točki 1. Zakona o strancima ni posebne uvjete predviđene tim člankom 11. stavkom 5. koji omogućuju dobivanje dozvole stalnog boravka nakon četiri godine zakonitog boravka u Danskoj.

21 Tužitelj iz glavnog postupka je 14. studenoga 2017. podnio žalbu protiv te odluke Odboru za žalbe u području imigracije. Odlukom od 18. srpnja 2018. taj je odbor potvrdio odluku Ureda za migracije jer tužitelj iz glavnog postupka ne ispunjava uvjete predviđene Zakonom o strancima.

22 Tužitelj iz glavnog postupka podnio je 15. listopada 2018. Københavns byretu (Općinski sud u Kopenhagenu, Danska) tužbu za poništenje potonje odluke.

23 Rješenjem od 31. ožujka 2020. taj je sud predmet uputio Østre Landsretu (Žalbeni sud regije Istok, Danska), koji je odlukom od 2. veljače 2022. prihvatio zahtjev Odbora za žalbe u području imigracije kojim se traži odbijanje te tužbe.

24 Tužitelj iz glavnog postupka podnio je 1. ožujka 2022. Højesteretu (Vrhovni sud, Danska), sudu koji je uputio zahtjev, žalbu protiv te odluke.

25 Taj sud ističe da, kako bi se neka mjera kvalificirala kao „novo ograničenje”, u smislu članka 13. Odluke br. 1/80, ona mora za predmet ili za učinak imati to da ostvarivanje prava turskog državljanina na slobodno kretanje radnika na državnom području predmetne države članice podvrgava strožim uvjetima od onih koji su na njega bili primjenjivi na dan stupanja na snagu te odluke u toj državi članici (presuda od 22. prosinca 2022., Udlændingenævnet (Jezični ispit koji se nalaže strancima), C-279/21, EU:C:2022:1019, t. 30.).

26 Navedeni sud podsjeća na to da je doduše točno da je Sud presudio da načela priznata u okviru članaka 45. do 47. UFEU-a treba, koliko je to moguće, primijeniti na turske državljane koji uživaju prava priznata Sporazumom o pridruživanju EEZ – Turska (presude od 6. lipnja 1995., Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, t. 19. i 20. i od 8. prosinca 2011., Ziebell, C-371/08, EU:C:2011:809, t. 66.). Međutim, širi cilj olakšavanja izvršavanja temeljnog i individualnog prava na slobodno kretanje i boravak na području država članica koje je dodijeljeno izravno građanima Unije, na kojem se temelji Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji na slobodno kretanje i [boravak] na području države članice, kojom se izmjenjuje Uredba (EEZ) br. 1612/68 i stavljaju izvan snage direktive 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004., L 158, str. 77.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42.) ne postoji u pogledu Odluke br. 1/80 (presuda od 8. prosinca 2011., Ziebell, C-371/08, EU:C:2011:809, t. 68.).

27 Osim toga, iako je Sud već priznao da promjene uvjeta za izdavanje dozvola boravka ulaze u područje primjene članka 13. Odluke br. 1/80 u mjeri u kojoj utječu na položaj turskih radnika (presuda od 9. prosinca 2010., Toprak i Oguz, C-300/09 i C-301/09, EU:C:2010:756, t. 44.), on se još nije izjasnio o tome predstavlja li nacionalni propis koji predviđa strože uvjete za dobivanje dozvole stalnog boravka u državi članici u odnosu na one koji su bili primjenjivi na dan stupanja na snagu te odluke u toj državi članici „novo ograničenje” u smislu tog članka.

28 Ako je to slučaj, sud koji je uputio zahtjev pita se može li se takvo ograničenje opravdati važnim razlogom u općem interesu. Sud je priznao da cilj koji se sastoji u jamstvu uspješne integracije državljana trećih zemalja u dotičnoj državi članici, koji su navela danska tijela, može predstavljati važan razlog u općem interesu s obzirom na Odluku br. 1/80 (presuda od 12. travnja 2016., Genc, C-561/14, EU:C:2016:247, t. 56.). Međutim, Sud još nije odlučivao o pitanju mogu li se uvjeti koji se odnose na prethodno trajanje boravka i obavljanje zaposlenja od strane turskog radnika u dotičnoj državi članici, kojima je uvjetovano izdavanje dozvole stalnog boravka, smatrati prikladnima za osiguranje ostvarenja tog cilja.

29 U tim je okolnostima Højesteret (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Jesu li odredbe nacionalnog prava kojima su propisani uvjeti za ishođenje dozvole stalnog boravka u državi članici obuhvaćene područjem primjene klauzule o mirovanju (*standstill*) iz članka 13. [Odluke br. 1/80]?

2. Ako je odgovor na prvo pitanje potvrdan, može li se postroživanje vremenskih uvjeta za ishođenje dozvole stalnog boravka u državi članici (to jest, postroživanje minimalnih zahtjeva u pogledu trajanja prethodnog boravka i zaposlenja stranca u državi članici) smatrati prikladnim za poticanje uspješne integracije državljana trećih zemalja?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

30 Svojim prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev, u biti, pita treba li članak 13. Odluke br. 1/80 tumačiti na način da propis države članice koji dobivanje dozvole stalnog boravka turskog radnika koji zakonito boravi u toj državi članici i koji je obuhvaćen područjem primjene članka 6. stavka 1. te odluke podvrgava strožim uvjetima od onih koji su bili primjenjivi na dan stupanja na snagu navedene odluke u navedenoj državi članici predstavlja „novo ograničenje” u smislu članka 13. iste odluke.

31 Iz teksta članka 13. Odluke br. 1/80 proizlazi da se njime utvrđuje klauzula o mirovanju (*standstill*), kojom se državama članicama zabranjuje uvoditi nova ograničenja u pogledu pristupa zaposlenju turskim radnicima i članovima njihovih obitelji koji na njihovu državnom području zakonito borave i zakonito su zaposleni.

32 Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da ta klauzula o mirovanju (*standstill*) općenito zabranjuje uvođenje svake nove unutarnje mjere koja bi imala za cilj ili za posljedicu nametanje turskom državljaninu uvjeta za ostvarivanje navedenog slobodnog kretanja radnika na državnom području države članice koji bi bili restriktivniji od onih koji su bili primjenjivi prilikom stupanja na snagu Odluke br. 1/80 u dotičnoj državi članici (presuda od 9. veljače 2023., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid i dr. (Oduzimanje prava na boravak turskom radniku), C-402/21, EU:C:2023:77, t. 52. i navedena sudska praksa).

33 Takvo široko tumačenje dosega predmetne klauzule o mirovanju (*standstill*) opravdano je s obzirom na cilj Odluke br. 1/80, a to je uspostava slobodnog kretanja radnika. Naime, cilj navedene odluke, da se ostvaruje slobodno kretanje tih radnika, povređuju i novo ograničenje kojim se postrožavaju uvjeti pristupa turskog radnika ili članova njegove obitelji prvoj profesionalnoj djelatnosti i ono kojim se – kada taj radnik ili članovi njegove obitelji ostvare prava u području zapošljavanja na temelju članka 6. ili članka 7. te odluke – ograničava njihov pristup plaćenom zaposlenju, zajamčenom tim pravima (presuda od 9. veljače 2023., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid i dr. (Oduzimanje prava na boravak turskom radniku), C-402/21, EU:C:2023:77, t. 53.).

34 Tako je Sud presudio da mjere države članice koje za cilj imaju definiranje kriterija zakonitosti boravka turskih državljana, usvajajući ili mijenjajući, među ostalim, uvjete boravka tih državljana na svojem državnom području mogu činiti nova ograničenja u smislu članka 13. Odluke br. 1/80. Sud je također presudio da nacionalno zakonodavstvo kojim se dopušta oduzimanje pravâ na boravak zainteresiranim osobama – koje ta prava imaju na temelju članka 6. stavka 1. treće alineje i članka 7. drugog stavka Odluke br. 1/80 – ograničava njihovo pravo na slobodno kretanje u odnosu na pravo na slobodno kretanje koje su imali prilikom stupanja na snagu te odluke i stoga čini novo ograničenje u smislu članka 13. te odluke (presuda od 9. veljače 2023., Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid i dr. (Oduzimanje prava na boravak turskom radniku), C-402/21, EU:C:2023:77, t. 58. i 59.).

35 U ovom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je tužitelj iz glavnog postupka od svibnja 2013. imatelj privremene dozvole boravka u Danskoj, produljene do 15. listopada 2026., kojom mu se daje pravo na rad i studiranje u toj državi članici. Stoga tužitelj u glavnom postupku ima status radnika koji zakonito boravi u navedenoj državi članici i obuhvaćen je područjem primjene članka 6. stavka 1. Odluke br. 1/80.

36 Valja podsjetiti na to da ta odredba turskom radniku daje pravo, nakon određenog razdoblja zakonitog zaposlenja, da nastavi obavljati svoju djelatnost kao zaposlena osoba kod istog poslodavca ili u istom zanimanju kod poslodavca po vlastitom izboru, ili pak da slobodno sudjeluje u bilo kojoj plaćenoj djelatnosti po svojem izboru. To nužno podrazumijeva, pod prijetnjom da se pravo na pristup tržištu rada i pravo na zaposlenje liši svakog učinka, postojanje iz njega izvedenog prava boravka (vidjeti u tom smislu presude od 6. lipnja 1995., Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, t. 28., kao i od 2. lipnja 2005., Dörr i Ünal, C-136/03, EU:C:2005:340, t. 66. i navedenu sudsku praksu).

37 Međutim, odbijanje nadležnih nacionalnih tijela da na temelju Zakona o strancima dodijele pravo stalnog boravka turskim radnicima koji su, poput tužitelja u glavnom postupku, obuhvaćeni člankom 6. stavkom 1. Odluke br. 1/80 i koji imaju dozvolu privremenog boravka u Danskoj nema za učinak sprečavanje tih turskih radnika da nastave obavljati svoju profesionalnu djelatnost i da se koriste pravima dodijeljenima tom odredbom, osobito pravom boravka u toj državi članici. Takvo odbijanje stoga ne ugrožava ostvarivanje prava na slobodno kretanje turskih radnika obuhvaćenih područjem primjene navedene odredbe koji zakonito borave u navedenoj državi članici.

38 Iz toga slijedi da, iako Zakon o strancima, koji među ostalim predviđa da stranci stariji od 18 godina mogu dobiti dozvolu stalnog boravka pod uvjetom da su zakonito boravili u Danskoj najmanje šest godina i da su bili zaposleni u punom radnom vremenu ili su bili samozaposleni najmanje dvije godine i šest mjeseci tijekom tri godine koje su prethodile izdavanju te dozvole, predstavlja postroženje uvjeta za dobivanje dozvole stalnog boravka u odnosu na uvjete koji su bili primjenjivi na dan stupanja na snagu Odluke br. 1/80 u toj državi članici, taj zakon ne predstavlja „novo ograničenje” u smislu članka 13. te odluke. Naime, navedeni zakon ne utječe na to da turski državljani obuhvaćeni područjem primjene članka 6. stavka 1. navedene odluke koji zakonito borave u navedenoj državi članici ostvaruju pravo na slobodno kretanje na njezinu državnom području.

39 Svako suprotno tumačenje značilo bi zanemariti činjenicu da turski radnici ne mogu izvoditi pravo na stalni boravak u državi članici iz članka 13. Odluke br. 1/80 u vezi s člankom 45. stavkom 3. točkom (d) UFEU-a. Naime, sustav primjenjiv na temelju članka 45. UFEU-a ne može se automatski primijeniti na turske radnike (vidjeti u tom smislu presudu od 6. lipnja 1995., Bozkurt, C-434/93, EU:C:1995:168, t. 41.), a klauzula o mirovanju (*standstill*) iz tog članka 13. sama po sebi ne daje turskim državljanima, samo na temelju propisa Unije, pravo na slobodno kretanje radnika ni pravo boravka koje iz njega proizlazi (vidjeti, po analogiji, presude od 20. rujna 2007., Tum i Dari, C-16/05, EU:C:2007:530, t. 52. kao i od 24. rujna 2013., Demirkan, C-221/11, EU:C:2013:583, t. 54.).

40 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti tako da članak 13. Odluke br. 1/80 treba tumačiti na način da propis države članice koji dobivanje dozvole stalnog boravka turskog radnika koji zakonito boravi u toj državi članici i koji je obuhvaćen područjem primjene članka 6. stavka 1. te odluke podvrgava strožim uvjetima od onih koji su bili primjenjivi na dan stupanja na snagu navedene

odluke u navedenoj državi članici ne predstavlja „novo ograničenje” u smislu članka 13. te odluke, s obzirom na to da ne dovodi u pitanje izvršavanje, od strane turskih državljana koji zakonito borave u toj državi članici, njihovog prava na slobodno kretanje na njezinu državnom području.

Drugo pitanje

41 Uzimajući u obzir odgovor na prvo pitanje, na drugo pitanje nije potrebno odgovoriti jer ga je sud koji je uputio zahtjev postavio samo u slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje.

Troškovi

42 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (sedmo vijeće) odlučuje:

Članak 13. Odluke br. 1/80 Vijeća za pridruživanje od 19. rujna 1980. o razvoju pridruživanja između Europske ekonomske zajednice i Turske

treba tumačiti na način da:

propis države članice koji dobivanje dozvole stalnog boravka turskog radnika koji zakonito boravi u toj državi članici i koji je obuhvaćen područjem primjene članka 6. stavka 1. te odluke podvrgava strožim uvjetima od onih koji su bili primjenjivi na dan stupanja na snagu navedene odluke u navedenoj državi članici ne predstavlja „novo ograničenje” u smislu članka 13. te odluke, s obzirom na to da ne dovodi u pitanje izvršavanje, od strane turskih državljana koji zakonito borave u toj državi članici, njihovog prava na slobodno kretanje na njezinu državnom području.

Potpisi